

ผลการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความเครียด
การยอมรับ และการเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด

นางสาวปาริฉัตร พงษ์จำปา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-112-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON STRESS LEVEL,
ACCEPTANCE AND CARING FOR NEWBORN DURING
POSTPARTAL PERIOD OF ADOLESCENT MOTHERS**

Miss Parichat Pongchampa

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Program in Nursing Education

Graduate School

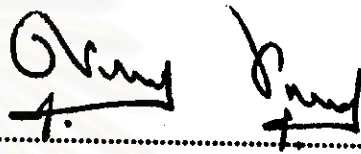
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-112-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความเครียด การยอมรับ
และการเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด
โดย นางสาวปาริฉัตร พงษ์จำปา
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

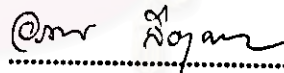

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปาริฉัตร พงษ์จำปา. ผลการสนับสนุนทางการพยาบาลต่อระดับความเครียด
การยอมรับและการเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด

(EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON STRESS LEVEL, ACCEPTANCE AND CARING FOR
NEWBORN DURING POSTPARTAL PERIOD OF ADOLESCENT MOTHERS)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 115 หน้า. ISBN 974-638-112-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียด การยอมรับและการเลี้ยงดูทารก
ของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลและเพื่อเปรียบเทียบผลต่างระดับ
ความเครียด การยอมรับและการเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดระหว่างกลุ่มที่ได้รับการ
สนับสนุนทางการพยาบาลกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาวัยรุ่นหลัง
คลอดที่มีอายุระหว่าง 16- 19 ปี มีบุตรคนแรก ซึ่งมารับบริการ ณ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จำนวน
34 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 17 คน กลุ่มควบคุม 17 คน กลุ่มทดลองได้รับการสนับสนุน
ทางการพยาบาลจากผู้วิจัย กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลจากพยาบาลประจำหอผู้ป่วยตามปกติ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสนับสนุนทางการพยาบาล คู่มือการเลี้ยงดูทารก
แบบประเมินระดับความเครียด แบบสังเกตพฤติกรรมการยอมรับทารก แบบวัดความรู้การเลี้ยงดู
ทารก และแบบสังเกตพฤติกรรมการเลี้ยงดูทารก

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1.มารดาวัยรุ่นหลังคลอดกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยระดับ
ความเครียดภายหลังการทดลองต่ำกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.มารดาวัยรุ่นหลังคลอดกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยระดับ
ความเครียดลดลงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

3.มารดาวัยรุ่นหลังคลอดกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยการยอมรับ
และการเลี้ยงดูทารกสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C786114 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD:

: NURSING SUPPORT/STRESS LEVEL/ACCEPTANCE/CARING FOR NEWBORN
PARICHAT PONGCHAMPA : EFFECTS OF NURSING SUPPORT ON STRESS LEVEL,
ACCEPTANCE AND CARING FOR NEWBORN DURING POSTPARTAL PERIOD OF
ADOLESCENT MOTHERS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. ORAPHUN
LUEBOONTHAVATCHAI.Ph.D., 115 pp. ISBN 974-638-112-1

The purposes of this research were to study and compare stress level, acceptance and caring for newborn during postpartal period of adolescent mothers by using nursing support. Sample consisted of 34 adolescent mothers between 16-19 years old, at postpartum department in Phanungchaw hospital which divided, 17 cases for experimental group and 17 cases for control group. The instruments for this research were nursing support plan, newborn care manual, stress test, acceptance observation checklist, test for newborn care knowledge and newborn care observation checklist.

The major findings were the followings :

1. Stress level in experimental group using nursing support was significantly lower than before using nursing support at .05 level.
2. Stress level in experimental group using nursing support was significantly lower than those who were using conventional nursing at .05 level.
3. Acceptance and caring for newborn of adolescent mothers who were using nursing support was significant higher than those who were using conventional nursing at .05 level.

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุชวรัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ชี้นะ ให้ข้อเสนอแนะ และคอยกระตุ้นให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ที่ให้ข้อชี้แนะ ให้คำปรึกษาการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยแผนกหลังคลอด เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และขอขอบคุณมารดาวัยรุ่นหลังคลอดที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้บังคับการโรงพยาบาลตำรวจ หัวหน้าหอผู้ป่วยแผนกหลังคลอด และมารดาวัยรุ่นหลังคลอด ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ นายธนวัน ดันตยวงศ์ ผู้ใกล้ชิดและผู้ช่วยวิจัยที่ให้กำลังใจ และคอยช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ปาริฉัตร พงษ์จำปา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ง

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวคิดเหตุผลและสมมุติฐาน.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับมารดาวัยรุ่น.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับความเครียด.....	16
แนวความคิดเกี่ยวกับการยอมรับทารก.....	25
แนวความคิดเกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก.....	33
แนวความคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการพยาบาล.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
กรอบแนวคิดทางการวิจัย.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	58
การดำเนินการทดลอง.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ (ต่อ)

จ

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
การอภิปรายผลผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	90
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	95
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

จ

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	84
การอภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	90
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	95
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	97
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พฤติกรรมสัมพันธ์ของพยาบาลและผู้ป่วยตามนิยามเชิงปฏิบัติการในกระบวนการสนับสนุนทางการพยาบาลของสต็อกเวลและนิชิกาวา.....	41
2	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	54
3	ขั้นตอนการสนับสนุนทางการพยาบาล.....	62
4	แผนการสนับสนุนทางการพยาบาล.....	63
5	เปรียบเทียบการพยาบาลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	69
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความเครียดในมารดา วัยรุ่นหลังคลอดก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	76
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความเครียด การยอมรับและ การเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดภายหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม.....	77
9	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ระดับความเครียด ของมารดาวัยรุ่น หลังคลอดกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	78
10	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ระดับความเครียด ของมารดาวัยรุ่น หลังคลอดกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	79
11	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความเครียดก่อนการทดลอง ของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	80
12	ทดสอบความแตกต่างของผลต่างระดับความเครียด(Gain Score)ของมารดา วัยรุ่นหลังคลอดก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	81
13	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระดับความเครียด การยอมรับและ การเลี้ยงดูทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	82
14	ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการเลี้ยงดูทารกในแต่ละด้านของ มารดาวัยรุ่นหลังคลอดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	83